

Nescio

**DE UITVRETER
TITAANTJES
DICHTERTJE
MENE TEKEL**

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam 2012

De uitvreter is voor het eerst gepubliceerd in De Gids van januari 1911, Titaantjes in Groot Nederland van juni 1915. Met Dichtertje verschenen deze verhalen in april 1918 in boekvorm bij J.H. de Bois te Haarlem, daarna in 1933 en nogmaals in 1947 bij Nijgh & Van Ditmar te Rotterdam, later te 's-Gravenhage, thans te Amsterdam. Mene Tekel, een verzameling schetsen uit de jaren 1913 – 1943, in november 1946 elders in druk verschenen, is in de vierde druk (1956), eveneens verschenen bij Nijgh & Van Ditmar, voor het eerst hieraan toegevoegd.

www.nijghenvanditmar.nl

Veertigste druk 2012

Copyright © *De uitvreter, Titaantjes, Dichtertje*
1933 erven J. H. F. Grönloh

Copyright © *Mene Tekel* 1956 erven J. H. F. Grönloh

Tekstverzorging door Lieneke Frerichs

Omslagbeeld Maud Beurskens

Omslagontwerp Studio Ron van Roon

NUR 301 / ISBN 978 90 388 9487 4

VOORBERICHT BIJ DEN TWEEDEN DRUK

*In 'Vermomde Nederlandsche en Vlaamsche schrijvers',
verschenen, ik meen in 1928, wordt mijn werk abusievelijk
toegeschreven aan een ander. Ik heb mij daardoor min of
meer gedwongen gevoeld, bij dezen tweeden druk
mijn naam te publiceeren.*

Amsterdam, 22 Juli 1933

J. H. F. GRÖNLOH

DE UITVRETER

I

Behalve den man, die de Sarphatistraat de mooiste plek van Europa vond, heb ik nooit een wonderlijker kerel gekend dan den uitvreter.

Den uitvreter, dien je in je bed vond liggen met zijn vuile schoenen, als je 's avonds laat thuis kwam. Den uitvreter, die je sigaren oprookte, en van je tabak stopte en je steenkolen verstookte en je kasten nakeek en geld van je leende en je schoenen opdroeg en een jas van je aantrok als-i in den regen naar huis moest. Den uitvreter, die altijd wat liet halen op den naam van een ander; die als een vorst jenever zat te drinken op 't terras van 'Hollandais' voor de centen van de lui; die parapluies leende en nooit terugbracht; die een barst stookte in de tweedehandsch kachel van Bavink; die dubbele boorden droeg van zijn broer en de boeken uitleende van Appi, en buitenlandsche reizen maakte als-i z'n ouwe heer weer had afgezet, en pakken droeg, die hij nooit betaalde.

Z'n naam was Japi. Z'n achternaam heb ik nooit geweten. Bavink kwam met hem aanzetten toen-i uit Veere terugkwam.

Een heelen zomer had Bavink in Zeeland geschilderd.

In Veere had-i Japi voor 't eerst gezien. Japi zat daar maar. Bavink had al enkele malen gedacht: wat is dat toch voor een kerel? Niemand wist 't, altijd vond je hem ergens aan den waterkant. Daar zat hij maar, uren achtereen, onbeweeglijk. Om twaalf uur en om zes uur ging-i voor een uurtje naar binnen om te eten; de rest van den dag zat-i. Dat duurde een week of drie; toen zag Bavink hem niet meer.

Een paar dagen daarna kwam Bavink van Rotterdam. Af en toe had hij behoefte om veel menschen om zich heen te zien. Hij had enkele dagen in Rotterdam langs de havens gesjouwd en had er meer dan genoeg van. Aan boord van de boot tusschen Numansdorp en de Zijpe, daar zat-i weer. Het woei nog al, dien ochtend; er stond een flink koudje wind en het water liep met witte koppen. Af en toe spatte 't op 't voorschip over de verschansing. De glazen tochtdeuren op 't voordek waren dicht; op 't voorschip zat niemand. Alleen Japi zat daar, tuurde over de verschansing en werd deerlijk nat. 'Kijk,' dacht Bavink, 'daar heb je waarachtig diezelfde kerel.' Hij ging bij hem staan. De boot rolde en steigerde. Japi zat op z'n bankje, hield z'n pet vast en liet zich nat worden. Het duurde nog al wat, voordat i merkte, dat er iemand bij hem stond. 'Lekker weertje, meester,' zei Bavink. Japi keek 'm aan met z'n groote blauwe oogen en hield aldoor z'n pet vast. Meteen kwam er een plons water over boord, de droppels stonden op z'n gezicht.

'Nogal,' zei Japi. Met een plof kwam 't voorschip op 't water neer en stootte. Een heer trachtte tevergeefs de deur van den glazen salon open te maken, waar de wind op stond. 'We zijn mooi op tijd,' zei Bavink, om wat te zeggen. 'Zoo?' zei Japi, 'ik weet van geen tijd.'

't Gesprek hokte wat. Japi keek in de golven. Bavink keek naar de grijze pet van Japi en dacht wat dat toch voor een

kerel zou zijn. In eens zei Japi: ‘Kijk eens, een regenboog in ’t water.’ Je kon in ’t water een eindje regenboog zien, aan de lucht stond niets. Nog eens keek Japi Bavink met z’n groote blauwe oogen aan en werd plotseling spraakzaam.

‘Ik vind ’t hier verdomd leuk,’ zei-i, ‘’t is jammer, dat ’t zoo niet altijd blijft.’ ‘Over een uurtje zijn we aan,’ zei Bavink.

‘Moet u naar Zierikzee?’ vroeg Japi.

‘Dat wil zeggen,’ zei Bavink, ‘ik ga vanavond door naar Veere.’ ‘Zoo,’ zei Japi, ‘is u daar gelogeed?’

‘Ja, daar ben ik gelogeed en is u niet die heer uit Amsterdam, die altijd maar aan den waterkant zit?’ Toen moest Japi lachen en zei: ‘Ik zit nog al eens aan den waterkant, *altijd* is een beetje sterk. ’s Nachts lig ik op m’n bed, ik heb een uur noodig om me aan te kleeden en te ontbijten, een half uur zit ik aan mijn lunch en om zes uur moet ik weer eten. Maar ik zit nog al eens aan den waterkant. Daarvoor kom ik naar Zeeland. Ik maak me nog veel te druk. Van de week ben ik naar Amsterdam geweest. Ik moest wel, m’n centen waren op.’

‘Is u Amsterdammer?’ vroeg Bavink. ‘Ja, Goddank,’ zei Japi. ‘Ik ook,’ zei Bavink. ‘U schildert niet?’ vroeg Bavink. Het was een rare burgermansvraag, maar Bavink dacht aldoor maar: wat zou dat toch voor een kerel wezen? ‘Nee, Goddank,’ zei Japi, ‘en ik dicht ook niet en ik ben geen natuurvriend en geen anarchist. Ik ben Goddank heelemaal niks.’

Dat kon Bavink wel bekoren.

Het schip steigerde, kwakte, rolde en slingerde; het water spatte en plensde over de verschansing; niemand anders was aan dek te bekennen. Vóóruit was het water onafzienbaar, vol witte koppen, de schaduw van een groote

wolk was een drijvend eiland; heel in de verte voer stappend een zwarte vrachtboot voor hen uit. ‘Kijk,’ zei Japi, ‘de ‘Stad Gent.’” Je zag in de verte het water aan weerszijden van de boeg hoog opvliegen; om de schroef zag je het woelen en bruisen en schuimen. Hol liepen de golven met scherpe kammen, groen en blauw en geel en grijs en wit, al naar de diepte en de weerspiegeling van de wolken, nergens en geen oogeblik ’t zelfde. Een klein sleepbootje sleepte een aak en twee tjalken.

‘Nee,’ zei Japi, ‘ik ben niks en ik doe niks. Eigenlijk doe ik nog veel te veel. Ik ben bezig te versterven. Het beste is, dat ik maar stil zit, bewegen en denken is goed voor domme menschen. Ik denk ook niet. ’t Is jammer dat ik eten en slapen moet. Liefst zou ik dag en nacht blijven doorzitten.’

Bavink begon ’t geval interessant te vinden. Hij knikte maar. Nog altijd hield Japi z’n pet vast met z’n rechterhand, z’n rechterarm steunde op de verschansing. ’t Woei zoo hard, dat Bavink z’n hand opzij van z’n neus moest houden om adem te halen. Japi zat daar maar, alsof hij thuis was. Toen vertelde Japi dat i van plan was, nog enkele weken in Veere te zitten, tot zijn geld op was.

Schilderen leek ’m wel aardig, als je ’t goed kon. Hij kon niks, en daarom deed i maar niks. Je kon toch de dingen niet zoo weergeven als je ze onderging. Hij had maar één wensch: te versterven, onaandoenlijk te worden voor honger en slaap, voor kou en nat. Dat waren je groote vijanden. Eeuwig en altijd moest je weer eten en slapen, moest je weg van de kou, werd je nat en beroerd of moe. Zoo’n waterplas heeft ’t maar goed, die golft maar en weerspiegelt de wolken, is aldoor anders en blijft toch gelijk. Heeft nergens last van.

Al dien tijd stond Bavink schrap in den wind op z’n stok

geleund en knikte Japi maar toe. Dat is zoo mal nog niet, dacht i. En droogjes weg vroeg i, of Japi ook door ging naar Veere. En zoo kwam 't gesprek op Zierikzee, op Middelburg, op Arnemuïden en al die oorden, waar ze allebei uit en te na hadden rondgelopen en gestaan en gezeten. Want Japi had van z'n leven toch ook nog wel iets anders gedaan dan in Veere aan den waterkant gezeten. En toen merkte Bavink al gauw dat Japi niet alleen loopen en staan en zitten kon, maar kijken ook. En boomen honderd uit. En toen ze samen aan de Zijpe aan wal stapten, toen wees Japi naar 't Zuidwesten, naar den dikken toren van Zierikzee die heel flauwtjes aan den horizon zichtbaar was en zei: 'Dikke Jan, die oue geduldige dikke Jan, hij staat er nog. Ik dacht 't wel. Ja hoor, hij staat er nog.' En toen vroeg Bavink of i altijd zoo'n lol had en toen zei Japi: 'Ja,' meer niks. En toen ze in Zierikzee arriveerden en uit de tram waren gestapt toen liet Japi zijn zolen klepperen op de heete keien van een of ander schaduwloos straatje dat maar bakte en bakte in de zon en rekte zich uit en zei dat 't leven toch verduïveld lolliq was. En toen dreigde-n-i de zon met z'n wandelstok en zei: 'Zoo'n zon toch, hij schijnt maar, maar i daalt, hij rijst niet meer, 't is over twaalven, hij moet onder: van avond is 't weer koel. De lui zouden raar kijken als i niet daalde. Lekker warm hè, mijn goed plakt aan mijn lijf. De zeelucht stoomt mijn boordje uit.'

En toen bleek dat je dat versterven niet zoo letterlijk moest nemen.

Aan tafel was Japi meer dan spraakzaam. Hij praatte voor drie, at voor zes. 'Die zeelucht graaft,' zeggen ze in Veere. Hij dronk voor zes anderen en zong 't heele liedje van de Nancy brick. Kortom hij was zeer bedrijvig en luidruchtig, en Bavink dacht dat zoo'n kerel goud waard was.

En dat was i. 's Middags nam i Bavink mee naar de singels en liet 'm driemaal Zierikzee rond loopen. Z'n mond stond niet stil en z'n wandelstok wees maar en als de Zierikzeeënaars bleven staan en keken, dan ging i op ze af en sprak ze aan met 'jongeheer' en vroeg of ze wel gezond waren en klopte ze op den schouder, dat Bavink zijn zijen hield van 't lachen. Dat kon Japi goed: met 't welwillende beschaafde Hollandsche publiek afrekenen, dat niemand duldt die er niet minstens even dom en smakeloos uitziet als zij, en hoont en hardop over je praat alsof niet zelfs op 't kleinste dorp sedert eeuwen dominees en pastoors bezig zijn 't volk op te voeden. Japi was een kerel als een karrepaard en sloeg er op in als 't moest met een kracht en een bedrevenheid waartegen de plompste kinkel 't moest afleggen. Zoover kwam 't in Zierikzee niet. De Zeeuwen zijn de beroerdsten niet. Japi placht te zeggen: "t Eenigste wat me spijt is dat je op Walcheren niet eens af en toe een relletje hebt."

II

Twee dagen sjouwden Bavink en Japi in Veere rond en toen jijden en jouwden ze elkaar al. Urenlang zaten ze samen op 't dak van 't Hospitaal en keken over Walcheren, over de Kreek en 't Veergat en den ingang van de Oosterschelde en de duinen van Schouwen. En daar had je dikke Jan ook weer, den toren van Zierikzee, nu in 't Noorden. En daar had je Goes en Lange Jan, den toren van Middelburg, de spil van Walcheren, het hart dier wereld. En 't tij kwam in en 't tij ging uit; 't water rees en viel. En iederen avond kwam de manke havenmeester en maakte eerst 't groene lichtje aan op 't Noorderhoofd, de palenwering; en dan kwam i daar af, dan moest i om 't heele haventje heen en dan zag je 'm weer bij den toren en dan maakte-n-i het houten hek open

en klom de houten trap op en stak ook 't licht aan den toren aan. En dan zei Japi: 'alweer een dag, meester,' en dan zei de manke havenmeester: 'Ja mijnheer, al weer een.' En als je dan naar den kant van Schouwen keek dan zag je 't draaiende licht aan- en uitgaan. En een uur weg naar zee lag de lichtboei en scheen en doofde. En 't water klotste en rees en daalde, en door de nacht schoof de zon die je niet zag door 't Noorden. En 't laatste licht van den dag schoof mee door 't Noorden en werd 't eerste licht van den nieuwen morgen. Zoo raakte de eene dag aan den anderen, zooals dat in Juni altijd is.

Voor de aarde was de zaak eenvoudig genoeg. Die draaide maar om z'n as en vervolgde z'n baan om de zon en had er geen weet van. Maar de menschen erop tobden met moeite en zorg en veel verdriet door de dagen, alsof 't zonder die moeite, die zorg en dat verdriet geen avond zou worden.

Japi wist wel beter. De zon kwam van zelf wel weer bij de Walchersche duinen in zee terecht. Maar Bavink had 't bij tijden leelijk te pakken.

Bavink was een kerel, die gemeenlijk hard werkte. De menschen dachten dat i nog al wat kon. Hij lachte er om. Als i niet moest verkocht i niets; zijn beste werk zette-n-i weg, keek er niet meer naar om, altijd ontevreden. Zoolang i werkte ging het goed, als i klaar was hatti er pijn van; bij tijden was i dood op. Als de menschen wisten hoe i de dingen zag, hoe ze hem aanpakten, ze zouden lachen om zijn prutswerk, om zijn akelige knoeierige reproductie dier heerlijkheid. Bavink had heele tijden dat i niets deed, zich maar liet gaan, lekkertjes de dingen aankeek en er doorheen sukkelde, 't prettig vond dat de boel zoo 'verdomd mooi was', zooals i dat zei. Dat i pijn in zijn schedel voelde

als i dacht aan al zijn vergeefsche pogingen, aan zijn 'verdienstelijke werk'. Verdienstelijke werk! Spuwen moest i als i er aan dacht. 'Verdienstelijke werk', zeiden ze. Ze wisten er wat van. Je kon wel merken dat God hen niet te grazen had genomen en door elkaar geschud zooals hem.

Hij wou dat i 't schilderen maar laten kon, maar dat gaat ook maar zoo niet: als 't er in zit wil 't er uit. En dan begon de marteling weer, werken, werken dag en nacht, daags schilderen, 's nachts er over piekeren, er bij blijven, doorwerken, zorgen dat je de dingen nu goed vasthield. Dan sliep en at i nauwelijks; in 't begin rookte i dan enorm veel sigaren achter elkaar maar na den eersten dag hield dat ook op. Dan had i oogenblikken van 't hoogste geluk zooals zelfs het loome wegzinken in al dat 'lekkere mooi' hem niet geven kon. En dan kwam die kijken, en die, en dan stonden ze met hun tweeën, met hun drieën, met hun vieren achter hem en keken en knikten en wezen. En dan ineens was 't uit. Dan zei i: 'Verdomme,' en ging op zijn brits liggen en liet een klein spatje jenever halen, en deed niets meer. Dan werd na een paar dagen het doek bij de rest gezet. De dagen die daarop volgden was i ellendig, moe, miserabel, onvatbaar, ziek, en ging i weer 'sloffen' zooals i dat noemde: niets doen, luieren, rond loopen. Als i centen noodig had dan haalde-n-i 't een of ander uit de 'vullis', dan zocht i een 'doekje' uit waarvoor 'ze wel 't een of ander zouden geven,' en dat verkocht i dan. Niemand kon 'm van die manieren afbrengen. Hij was nu eenmaal zoo. Z'n kracht en zijn zwakte hoorden onverbrekkelijk bij elkaar. En als i wat had verkocht dan stopte-n-i de centen los in zijn zak, dan rammelde-n-i met de guldens en riksdalders, dan liep i in de Kalverstraat een liedje te fluiten. Dan groette-n-i joviaal met zijn hand boven zijn hoofd als je 'm tegen kwam. Dan

kwam i vertrouwelijk bij je staan, liet je geheimzinnig de 'spieën' zien, lachte hardop en zei: 'De stakkers toch hè?' Papier nam i nooit aan: daar kon je niet mee rammelen. Goud moest i hebben en zilver, en als 't 'm te veel werd 'kwam i de rest later wel eens halen.'

Dat was Bavink; en je begrijpt dat een heer die zich oefende in 't versterven hem degelijk interesseerde. Daar kon i wat van leeren. Zoo'n kerel die 't prettig vond om zich te laten uitwaaien, zijn kleeren en zijn lijf te laten doortrekken van den natten zouten wind, die zijn lippen proefde met zijn tong omdat i dien zeesmaak zoo 'verdomde lekker' vond; die 's avonds aan zijn handen zat te snuffelen om de zee op te snuiven. Zoo'n kerel die tevreden was omdat i bestond en gezond was en genoegig zich bewoog tusschen Gods hemel en Gods aarde, en 't dwaas vond dat de menschen zich zooveel moeite gaven, en hardop om ze lachte en die eeuwig met een beaten glimlach zich stilletjes zat te verheugen in 't water en de lucht en de wolken en 't veld en zich doornat liet regenen zonder 't te merken en dan zei: 'ik geloof dat ik nat ben,' en lachte. Een kerel die smakelijk duur kon dineeren en smakelijk dure jenever wist te drinken als de eerste in Nederland, en op andere tijden op marsch (want i zat niet altijd, hij was af en toe dagen op de been) dag in dag uit droge fijntjes at en tot tranen toe bewogen was omdat in 't veld 'zoo'n brokkie brood zoo lekker smaken kon.'

En als Bavink werkte dan zat Japi er bij in 't gras of binnen, omgekeerd op een stoel en rookte. En als ze binnen waren dan had Japi een tweede stoel erbij staan met een borreltje er op, waar i af en toe de hand naar uitstak. En hij hield Bavink aan den gang. Tegen niemand anders had Bavink ooit een woord gezegd als i werkte; met Japi sprak i.

‘Wat duvel,’ zei Japi, ‘t dondert toch niet of ’t goed is, je doet wat je kunt, je bent nu eenmaal een stakker. Je moet schilderen. Je kunt ’t toch niet laten. ’t Hindert immers aan de dingen niet of jij ze nou niet heelemaal zoo krijgen kunt als ze zijn. En de lui, die snappen er toch niets van. Van de dingen niet en van je werk niet en van jou niet. Ik kon mijn tijd toch ook een boel beter besteden dan hier te zitten zuipen en naar die verfboel te koekeloeren. Word *ik* er minder van?’ ‘Neen, dat deugt niet,’ zei i dan, ‘veel te blauw; je weet toch wat we gisteren afgesproken hebben? Veel te blauw, kerel. Denk je dat ’t je zoo zou aangepakt hebben als ’t die rare blauwe kleur had?’

Japi was goud waard voor Bavink. Bavink sleepte ’m overal mee. Bavink heeft Japi gemaakt tot wat i was, toen Bavink in Amsterdam met hem kwam aanzetten.

Japi was al heel gauw erger dan schraal bij kas. Voor geen geld ter wereld had Bavink hem laten gaan. Japi moest maar zelf in de ‘vullis’ gaan zoeken. En dat vak verstond Japi gauw. Nooit had ‘de belt’ zoo gerendeerd. En sedert betaalde Bavink alles of bijna alles. Af en toe kreeg Japi een klein beetje geld van huis gestuurd. Maar dat was de moeite niet, want bij tijden leefden de heeren als kapitalisten; als ze een bui kregen gingen ze voor een paar dagen naar Amsterdam, naar Brussel, naar Parijs, naar Luxemburg; veertien dagen zaten ze in Normandië. Japi sleepte geregeld een klein beltje mee: een ‘jonki van den grooten belt’, zooals hij dat noemde. In Frankrijk en België klampte-n-i de menschen op straat aan, schelde aan de huizen. Van niemand anders zou Bavink ’t geringste van dien aard hebben gerduld. Maar niemand anders verstond de kunst Bavink in ’t leven te houden, zooals Bavink zei. Z’n conversatie was onuitputtelijk. En een geheugen hatti voor landschap dat aan

't wonderbaarlijke grensde. Langs de spoorlijn van Middelburg naar Amsterdam kende-n-i alles, elk veld, elke sloot, elk huis, elke laan, elke boomgroep, elk riggeltje hei in Brabant, elken wissel van 't spoor. Als je uren in donker had gereden en Japi had al dien tijd geslapen languit op de bank en je maakte 'm wakker en je vroeg: 'Japi waar zijn we?' dan moest je even wachten tot i goed wakker was en dan lag i even te luisteren naar den klank van 't rijden en dan zei i: 'Ik denk dat we bij Etten-Leur zijn.' En dan kwam 't uit ook. Hij kon je precies vertellen hoe op dien en dien dag de schaduw van die en die boomen bij Zalt-Bommel op die en die laan viel en welke schepen toen en toen langs Kuilenburg vaarden in de Lek, toen je met Japi over de spoorbrug reed. En dan zat i maar bij 't raampje in afwachting: 'nu komt dit, nu komt dat'. Uren lang. En als i iets zag dat i bijzonder goed kende dan knikte i en lachte. Of hij zei: 'Kijk, die boom is weg'; of: 'Hé, nu zitten er appeltjes aan, die heb ik den vorigen keer nog niet gezien.' Of: 'Voor veertien dagen stond de zon net achter de kruin van dien boom, nu staat i een eindje links er van en wat lager, dat komt omdat we veertien dagen verder zijn en we zijn ook 10 minuten te laat.'

III

En zoo kwamen ze met den winter naar Amsterdam en zat Japi op een avond op mijn kamer en rookte de eene sigaar na de andere, die voor 't wegnemen op mijn tafel lagen, *mijn* sigaren.

Ik had dien avond juist den langen Hoyer op bezoek, die weer eens van Parijs was komen aanwaaien en nu zat op te hakken over z'n werk en over de meiden, met een strooioed op, in November, en een zalmkleurige jas aan. Hij was bezig aan een onbegrijpelijk verhaal van een jon-

ge dame en een huurkoetsier en een mandje met paling, toen we op de trap gestommel hoorden. 't Was in een volksbuurt, je kon gewoonlijk zoo maar naar boven loopen, de straatdeur stond meestal open.

Bavink kwam 't eerst binnen en zei: 'Hoe maak je 't kerel? ja ik ben 't zelf. Ha, ha, Hoyertje. Hoe gaat 't, Hoyertje, nog altijd een ophakker? Nogmaals hartelijk gefeliciteerd hoor. En jij ook, Koekebakker, dat je er lang getuige van mag wezen.' In de deur stond Japi. Een lucht van zoutwater en gras brachten ze mee. 'Kom binnen, kerel, kom binnen!' inviteerde Bavink, op *mijn* zolder.

'Och mijnheer,' zei Hoyer, 'wees zoo goed de deur achter je dicht te maken.' 'Koekebakker,' zei Bavink, 'dit is Japi, een kerel waar je plezier van kunt beleven. Hoyer is nog even welgemanierd als altijd, hoor ik.' 'Ga zitten Japi,' inviteerde Bavink en liet zich met een plof vallen op de eenige stoel die vrij was; 'neem dat kistje maar.' Er stond een schavotkleurige matrozenkist, daar had ik een schoon hemd in en de brieven van mijn zuster. 'Wacht ik zal u helpen,' zei ik. Toen schoven wij de kist bij tafel, Japi en ik, en toen zag Japi een leeg stijfselkistje staan van Hoffmann met een kat er op, daar had ik aarde in gehad, maar er had niets in willen groeien. 'Zie zoo,' zei Japi, 'anders zit ik zoo laag.' 'Ik zal er maar eentje nemen,' zei Bavink en stak een van *mijn* sigaren op. 'Ga je gang maar Japi.' En Japi beviel dat wel. 'Wat heb je daar?' zei Bavink. Op mijn tafel lag 'Le Lys dans la Vallée' van Balzac. 'Aha, Balzac. Geen kwajongen, die ouwe heer. Dood hè? Al lang dood. Natuurlijk. Waar kom je vandaan, Hoyer? Wat heb je daar een mooie jas aan. Ga eens staan. Te kort, kerel, veel te kort.' Bavink was genoegig. 'Dat weet ik potdome ook,' zei Hoyer. 'Vertel liever eens waar jij gezeten hebt. En wie is die heer?'